

36 Földes László Hobo

CSATTANUGA CSUCSU

*Hoblinger Ignác, énekes-kocsmáros
Szabolcska, zongorista
Pallavicini Heléna, pincérlány
Boglya, régi szervezett munkás
Pettenkoffer, ÁVH-ás tiszt*

*Focisták:
Puskás Öcsi
Várhidi Pál, alias Didi
Deák Ferenc, alias Bamba*

*Költők:
Zollinger Zoli, gyáva lírikus
Kalamár Kákossy Béla, gátlástalan
Róka Aladár, jelentéktelen
Pusztai Illés, néma*

II. felvonás

Várhidi: Megőrült ez a Guszti bácsi? Pontosan tudta, hogy hajnalig a Kisvezér születésnapját ünnepeltük, alvás egy perc sem, mégis széthajtott bennünket. Benne van ő is a buliban, de fél tizenegykor hazament, hogy jó példát mutasson. Bőven csurog neki a pártkasszából, ő is ebből él, mi a fenének futtatott velünk reggel hatszor ezerötszázat időre? Persze, félti a helyét. Ha nem nyerünk, repül ő is a Kazincbarcikai Lombikba. Ott aztán lehet Munkára, Harcra Kész!

*Dolgozó, elég a porból,
Légy erős, a pálya itt tiéd.*

Deák Bamba: Jól van, na. Hagyd az öreget, minket is ő fedezett föl. Lehet, hogy még mindig csak hentessegéd lennék Orosházán, ha nem hozat föl Pestre! Mit gondolsz, hol tanultam meg vörösboros pacalt főzni? Bár a csülkőm sem utolsó! És nem volt könnyű csak úgy otthagyni azt a rengeteg vesepecsenyét, velős csontot, meg a heti két feketevágást!

Mázhim van, hogy pont a sógoráéknál járt Guszti bá' nálunk, amikor a megyei első osztályban tízet rúgtam a Szeghalmi Vörös Meteoroknak. A kapusuk úgy kiborult, hogy soha többé nem védett és megalapította a horgász-szakosztályt.

A sógoráé volt az étterem a pálya mellett. Beültünk ebédelni a meccs után, Guszti bácsi odajött hozzám és rám förmedt: Csomagolj, velem jössz Pestre!

A Fradiban leszel center. Egy darabig rendben volt zöld-fehérben minden, de a közönség annyira nehezen viselte Gerő elvtársat a díszpáholyban, hogy a Vörös Lobogó ellen, a második góloom után kórusban bíztattak: „Az oroszok nem lőnek, rúgj még kettőt Gerőnek!” A lefújáskor harminc ezren bömbölték: „Többé nem kap erőre, hatot vertek Gerőre!” – és két hét múlva le is váltották a hídverőt. A Fradit átkeresztelték Kinizsire, engem meg, hogy góljaimmal ne lázítsam a tömeget, átvittek a rendőr-Dózsába. Eleinte a stadionban laktam, ahol Vodnák, a szertáros intézett mindent. Ő hozta be az öltözőbe a Vasas meccs után Sopornyai Simi bácsit, a Megyeri úti mészáros, aki nagyon hálás volt, mert kettőt rúgtam aznap is. Meghívott vacsorára. Láttam, hogy a felesége sajnálja az anyagot a mártásból, hát kivettem a zacskót meg a kanalat a kezéből és én „főztem meg a husikát”. Azóta minden hétvégén hoz az öreg egy jókora darab hátszínt vagy combot, én meg elkészítem. Az egész csapat hozzám jár kajálni csurgó nyállal. Szusza a télen lehozott egy kiéhezett cigányzenekart, aztán jöttek a nyomozók, majd a kerületi kapitányság főnökei. Hetente mindig másik két röplabdás lány a Magyar Pamutból. Mára már a Központi Bizottságnál tartok. Látod, a népi demokráciában mindenki előtt nyitva áll az érvényesülés lehetősége! Biztos a jövőm, mert a pacalomnak még a góljaimnál is nagyobb sikere van a górék között. Ha kiöregszem, szakács leszek! Talán még saját kifőzdém is lehet! Bamba büfé!

*Mert kétszer kettő néha öt,
Nem csalás, nem ámitás,
De valóban sokszor hibás a számítás.
Ha kétszer kettő néha öt,
Minden tételt félrelök
Egy sokat ígérő szerelmes pillantás!*

*Élsz békés boldogan,
Nagy bölcsen, gondtalan
És egy nap
Semmi sem megy úgy, mint tegnap.*

*Váratlan fordulat feldúl egy perc alatt,
Csak nézel és olyan különöset érzel!*

*Hát kétszer kettő így lesz öt,
Szíved dobban mind, mind jobban,
Szerelem hozza ezt a nagy változást!
S ez áthúz egy vonással megannyi számítást!*

Várhidi: Otthon segítettem a tanyán a nagyfaternak. Abony mellett éltünk, a háború előtt az öregek béreltek három hold dinnyeföldet a Smidlinger Hanzitól, azon tengődtünk. Aztán a földosztáskor nekünk adták. Itt dolgoztunk este, meg éjjel. Nappal szántottam, vetettem, arattam a Vörös hajnal

38 téeszcsében. De valahogy mindig rosszul számította ki a párttitkár és az elnök a munkaegységeimet.

Azt mondták, lépjen be a nagyfater is a három holdjával, akkor majd javul a szorzóm. Mit szenteskedik, meg kulákoskodik vénségére! Nem értettem, mi baj van az öreggel? A tanácskormány alatt vörös matróz volt, a fater meghalt az orosz fronton, a mutter alig áll a lábán, mit zavarja a főnökséget a két öreg? És miért ne mehetnének templomba? Mire Furkó Feri, a titkár üvöltözni kezdett, hogy a papok az ellenség bérencei és hétvégén én is térden csúszkálók előttük. Másnap, augusztus huszadikán barátságos meccset játszottunk a faluban. Az alvég a felvég ellen. Null-nullnál kétszer is fölrugták gólhelyzetben a plébános urat, de Haramura jegyző elvtárs, a bíró továbbot intett. Annyira berágtam, hogy a második félidőben mindenkit lerúgtam az alvégiek közül. Furkó Ferit és a körzeti megbízottat, a főtörzsőrmester Simkulák Döncit kórházba vitték, engem a megyei kapitányságra. Itt aztán végképp nem gondoltam, hogy focista leszek. Meg akartak vádolni hatóság elleni erőszakkal, de Simkulák bátyja volt a kapus a rendőrcsapatban, és elintézte a dolgot suba alatt, csak be kellett szállnom hozzájuk középhátvédnek.

Így jutottam be a Kaposvári Dózsába, akikkel a Budapesti Dózsa ellen játszottunk a Fegyveres Erők Napján. Már az elején lefutott az Egressy, de a szögletzászlónál utolértem és kirúgtam a salakpályára, hogy tudják, merre hány méter! Két perc múlva mellém futott a Szűcs Pulyka és szólt, hogy nekik ma két góllal kellene győzniük. Nagyon tiszteltem őt és beleegyeztem. Egy hét múlva Újpestre hoztak, én meg szóltam, hogy hozzák utánam a kis Simkulákot, aki még két hónapig be volt gipszelve. Most itt szolgál a kettes körzetben, a piacon és bár egész életében sántítani fog, mégis nagyon hálás nekem. Ő szállítja a friss húsokat hétvégére. Megpróbálok magammal vinni a kormányórséghez, ha majd 35 éves koromban visszavonulhatok.

Most elmondok titokban Önöknek egy kis dolgot,

Mely itt is, ott is, lent is, fent is,

Már közzájón forgott.

Egy kissé, mondjuk, furcsa,

Nem hosszú és nem kurta,

De megható és meghallgatható.

*Kis Mariska, zaka-taka-zikatik,
Vonaton ment Czirákra,
Kis Mariska, zaka-taki-zakatik,
Igen csacska leány volt,
Fess kalóz úr, zaka-taka-zakatik,
Szakaszát felkínálta,
S kis Mariska, zaka-taka-zikatik,
Örömében ficáncolt,*

*Fess kalóz úr, zaka-taka-zakatik,
Mepödörte a bajsját,
De még elébe zaka-taka-zikatik,
Odahúzta Mariskát,
A fülébe zaka-taka-zakatik
Duruzsolta,
Elébb még jön egy zaka-taka-zakatik,
Egy állomás épület,
Aztán zaka-taka-zakatik, szüret.*

Puskás: Dagad a szívem a büszkeségtől, hogy két ilyen ásszal vagyok egy csapatban. De valakinek azt is tudnia kell, kit szabad lerúgni és mit szabad berúgni. Nálunk nincs alibi, ha luftot vagy öngólt rúgsz. Ám ha ez sikerül, kapsz még egy esélyt és visszajöhetsz Pestre, a Vasasba. Két év Bundzsákkal és Berendivel, aztán vége. Talán állást kapsz egy kerületi tanács sportosztályán, vagy edzheted a kölyök kettőt a Klement Gottwald Villamossági Művek csapatánál.

Bár ha tanulsz ezektől – az írókra mutat – sportújságíró is lehetsz az Egyesült Izzó üzemi lapjánál. Izgalmas tudósításokat írhatsz az „MHK” – (Munkára, Harcra Kész!) mozgalom atlétikai és gúlaversenyeiről. Ha „véletlenül” felfedezed a Földesi miniszterhelyettes elvtárs balkezes kisfiát a kosárlabdacsapat edzésén, felfigyelhetnek rád, hogy milyen jó szemű vagy és máris benn ülsz a *Magyar Rendőr* szerkesztőségében, ahol a sporttal kezdhetsz, majd jön az első helyettesítés a november hetedikéi kitüntetések átadásánál, ha ezt jól megírod, kiküldenek Karlovy Varyba, a Belügyi Szpartakiádra. Itt interjút készíthetsz Igor Nettó balfedezettel a Moszkvai Dinamóból, vagy a cseh Peter Pospisillel, a díszmenetből messziről integethetsz, tapsolhatsz a KGB vezérkarának – régebben maga Jagoda is ott szokott lenni, szerette a sportlövészetet – és máris a *Népsport*nál ücsörögsz.

Aladár: Jagoda, azaz Szamóca elvtárs.

Puskás: Csak folyton szidd a Coca Colát, dicsérd az amerikai néger atlétákat és lecsap rád a *Szabad Nép!* Ha nem szúrod el, innen mehetsz nyugdíjba és te is igazolhatod a szocializmus fantasztikus demokráciáját, hogy vidéki bunkóból hogyan lehet valaki a közélet krónikása.

40

Aladár: Őrnagy elvtárs! Írni legalább olyan nehéz és fárasztó, mint rúgni. Sajnos, egy író nyilvánosan sosem kaphat tiszti rangot. Túlságosan feltűnő volna. És nekünk is állandóan meg kell felelnünk az újabb és újabb kihívásoknak. És nálunk nincs döntetlen. Vagy-vagy. Mindig új műveket kérnek és áradjon belőlük a frissesség! Ma is egész éjjel pötyögtem, de alig jutottam valamire. Bélácskám, megírod helyettem is, ugye? Fizetek mindent, mint mindig.

Béla: Rendben, de mi lesz, ha elfogadják és megjelenik a kötetben a Te neved alatt? Mi lesz a lóvéval? 75-25, oké?

Aladár: Jaj nekem, ha hetvenöt a tiéd, én éhen döglök.

Béla: De egy évig megint békén hagynak. És ne sajnáltsd magad. Szépen csurog neked a Magyar Szovjet Baráti Társaságtól, amiért Szibériából hazatért, volt hadifogoly „négerekkel” Fagyjevet, Solohovot fordítottatsz a neved alatt! Ott is ugyanez az arány, csak Te nem csinálsz semmit a suska háromnegyedéért. Tudod mit, itt van ez. (Átad egy papírt.) Teljesen kész. Add le ezt.

Aladár (olvasatlanul el akarja tenni, annyira bízik Bélában): Köszönöm, Heléna, hozza az első glattyot.

Béla: Bele sem nézel? Na, olvasd csak, ha már ilyen olcsón a tiéd!

Trapéz és korbát

*Kegyetlen, néma torna,
még csak nem is kiálthatok,
követlek szívdobogva,
merészen ellököm magam,
megkaplak és ledoblak,
elsterülünk hálóiban
a rengő csillagoknak!*

*Most kényszerítlek, válaszolj,
mióta tart e hajsza?
Megalvadt szememben az éj.
Ki kezdte és akarta?
Mi lesz velem, s mi lesz veled?
Végasztalan szeretlek!
Ülünk az ég korlátain,
mint elítélt fegyencek.*

Aladár: Ez gyönyörű, de kirúgnak érte az Írószövetségből! Hol van benne a Vezér?

(Heléna kihozza az italokat.)

Béla: Ő kényszerít, hogy válaszolj, mióta tart e hajsza. (Kineveti Aladárt és rögtön bekapja az elsőt. Ettől „megjön” az esze, hiszen jó üzlet van kilátásban): Jó, jó, Ali. Látom, nem vagy pali. Aladár, aki nem palimadár. Mondjuk legyen egy kisfiú versikéje a Lenin Kohászati Művek óvodájából. Kiscsoport, így hitelesebb.

*Rákosi elvtárs a legjobb pajtásom,
Hogyha eljön hozzám,
Neki adom a két kemény tojásom.*

Béla: Miért kell azonnal rosszat gondolni? Az óvodában reggelire két tojást kapnak a kicsik, erről van szó. Jó, javítsuk. Van máááásik.

*Rákosi elvtárs a legjobb pajtásom,
Hogyha eljön hozzám,
Neki adom a száraz kolbászom.*

Béla: Van máááásik.

*Rákosi elvtárs a legjobb pajtásom,
Hogyha eljön hozzám,
Neki adom a vajás kalácsom.*

(Érződik rajta az alkohol hatása, egyre bátrabb) A kalács egy kis túlzás Diósgyőrben, a Lenin Kohászati Művekben, pláne vajjal. Ám ha a költészet nem is, de a gyermeki fantázia még szabad. Tessék, van mááásik. Neki adom...

A többiek: Térdkalácsom, orosz tanárom, panel-lakásom, munkástanácsom, Sarlóm és kalapácsom.

És jött a két Latabár

42

*Nem volt pénzünk mozira, ültünk a rádió körül,
Apánk csak állt és nézte: családja eszik, örül.
Ez volt a nehéz béke utolsó nyara, éve,
Hát vége lett, milyen kár,
Pedig hogy dalolt a két Latabár.*

*A postás egyszer csenget, az ajtóhoz rohanok,
A frontról hoz levelet, Anyám a fal mellett zokog,
Kusza betűk, félszavak: Tábor...ne síj... nem szabad...
Apád hazajön talán,
Addig is táncol a két Latabár!*

*Mikor a négy láb egyszerre lép,
Egyszer felém és egyszer feléd,
Nem érhet baj és nem jöhet vész,
Valljuk be, hogy egyszerűen megáll az ész!*

*Nyakkendóm, orrom piros, büszkén állok a télben,
Sírni-nevetni tilos az avatóünnepségen.
Épp most lettem úttörő, ajándékom a jövő!
Az egész őr vigyázzban áll,
Mert most is fellép a két Latabár!*

*Mikor a négy láb egyszerre lép,
Egyszer felém és egyszer feléd,
Nem érhet baj és nem jöhet vész,
Valljuk be, hogy egyszerűen megáll az ész!*

*Elrohant velünk az élet, álmodtunk, mert volt miről.
Őh, azok a keserves évek, nem tehetnek semmiről.
És van, akinek nem elég ez, folyton követel és kérdez,
Hogy hol van, ami neki jár?
Hol a két Latabár???*

Béla: A látszat ellenére nem hülyültem meg teljesen, csak tudom, mitől döglök a légy. Nem fogok beledögleni ebbe a szarba. Nem akarok „ülni, állni, ölni,

halni". Verseket szülni, szállni, nyögni, nyalni akarok. Nőket, pénzt, útlevelet, dicsőséget akarok, mint ezek a bunkó futballisták, a ballábas Őrnagy, meg a bamba Százados.

Az én tollam finomabb aranyból van, mint a Bozsik Cucu lába. És állandóan a kapu előtt várok, letámadok, kötényt adok, beadok, kapásból lövök, csavarok, csúsztatok, emelek, ollózok, hátrahúzok, fejelek. Ha kell, jobbra, néha még balra is cselezek. Egyszer-egyszer még lyukra is futok.

43

Nem fogok a kispadon ülni, töpörtyűvel a stanicliben, nem cipelem a labdát tudatlan népiesek és szakérettségizett, gyorstalpalt Dolgozovicsok helyett, akiknél érdem, ha nem tudják ki volt Dante, elég, ha személyesen ismerik Illés Bélát.

Róka: Vagy nem tévesztik össze Solohovval.

Béla: A sok hülye írástudó, a Babits-bébi, Ady-alteregők, Kosztolányi-kosztosok, Radnóti-ragadványok persze utálnak. Némelyik Recsen recseg remek rímeket, mások elégiát írnak a munkásokhoz, akik be vannak szarva és akiktől ők még jobban be vannak szarva. Nem veszik észre, hogy az elvtársak sosem voltak melósok, csak ügyesen a nyakukra ültek, pontosan a burzsujok helyére. Jó nagy seggük van, elfér alatta együtt az egész munkás-paraszt szövetség, meg a haladó értelmiség. Hűséges-hűbéres hivatalnokok. Tesznek az Irodalom Birodalomra. Nem kell nekik a Költőfejedelem, vagy a Herceg.

Annyira imádnak, hogy új Himnuszt akartak velem íratni, de pechemre Kodály nem állt rá. Zoli bácsi betett nekem, százezreket vett ki a zsebemből. Arról nem is beszélve, hogy közvetlenül Kölcsey Ferenc mellé kerülhettem volna az örökkévalóságban. Képzeld, Rudikám, száz év múlva, április negyedikén azt harsogják a megafonok a Hősök terén:

*Sztálin küldte a magot,
Rákosi ehelvetette,
A magyar nép nem habozott,
Locsolta, fehelnevelte,*

Még egy konyakot a szocializmus bátor Villonjának ! (Boglya viszi neki az italt, Béla előveszi táskájából a füzetét, lapozgatja. Hobloinger elveszi a verset és hangosan elolvassa.)

*Nagybetűs ünnepek után lassan alszik el az ország,
Vihar előtti éjszakán a lelket szennyesét mossák.
Két öreg áll a fal előtt, szemükbe nevet egy plakát,
„Bízzunk a közös jövőben!” Az idő nem ismétli magát.*
44 *A fagyó-fogyó mosolyok, tudom, nem nekem szólnak,
Új lapot ír a történelem. Majd egyszer, sajnós nem holnap.*

*Ki állította meg az órát?
Nehéz idők jönnek.
Másik Magyarország,
félek tőled!*

Béla: Nyugi, azért észnél vagyok. Az utolsó versszakban „nem félek” van, mindenki hallotta? (Összegyűri és lenyeli a verset. Körülnéz, látja a megrémült közönséget egy pillanatra magához tér.)

Aladár: Semmi pánik, bár Sztálin elvtárs meghalt, Bulgaryin megvéd, a Mojszejev együttes megvigasztal, Dunajevszkij megénekelte bennünket. És máris következik Popov, a bohóc, Furfangos Nyesztyerka unokája.

*A cirkuszbejárat környékén ácsorog
Két rongyos csöpp kisgyerek, az egyik így szól:
Bizony ám, nem is régen, bentről én is néztem
S hallottam ezt: Ale-hopp, ale-hopp! Ale-hopp! Ale-hopp!
Mert itt, ennél a cirkusznál lépett fel
Estéknél mindig az én apukám!*

*Az én apukám egy olyan híres bohóc volt,
Mint amilyen még nem volt sohasem,
Piros haja volt és krumpliból volt az orra,
Trombita harsant, mikor megjelent.
Nem félt sosem ott fenn a trapéz tetején,
Mókázott ő a szörnyű mélység szélén,
Az emberek ezre oly bámulva leste,*

*Hogy milyen bátran ugrált a hintán:
Ale-hopp, ale-hopp!. Ale-hopp, ale-hopp!,
S a nép estéről estére tapsolva tombolt,
S a kedvence volt a bohóc!*

(Mindenki boldog. Rudi próbálja kijózanítani Bélát, aki mostanra teljesen összeomlott. Közben elveszi a füzetet és eldugja a zsebébe.)

Boglya (Megjön a műszakból): Még két felest ide reggelire, magyarok. Vörös Csepel, vezesd a harcot! (Bedobja az elsőt.) Váci út, felelj neki! 45
(A másodikat is.) Ebben a szakmában én vagyok Sztahanov, legalábbis itthon. Na, menjünk egy asztallal odébb az „Író-olvasó találkozóra”, hátha itt is leesik valami.
Miért vállalják ezt? Legalább olyan szar lehet hazudni, mint talicskát tolni. Ezt maga írta, Béla?

(Nincs vége, a folytatás és a teljes darab a www.ujforras.hu-n olvasható.)

